

ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատված է

Գորիսի պետական համալսարանի
գիտական խորհրդի նիստում

Ռեկտոր Յու. Ա. Սաֆարյան
« 28 » ապրիլ 201 2 թ.

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

ԳՊՀ-ի կրթական ծրագրերի և մասնագիտությունների
ուսուցման պլանների մշակման, հաստատման,
մշտադիտարկման և գնահատման

Ընդհանուր դրույթներ

Սույն ընթացակարգը (այսուհետ՝ Ընթացակարգ) մշակվել է համաձայն «Կրթության մասին», «Բարձրագույն և հետբուհական կրթության մասին» ՀՀ օրենքների, «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ Կառավարության «ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգում կրեդիտային համակարգի ներդրման մասին» որոշման, ինչպես նաև Գորիսի պետական համալսարանի (այսուհետ՝ Համալսարան) կանոնադրության և հիմնված է Համալսարանի, ինչպես նաև ՀՀ և ԱՊՀ այլ երկրների բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ընդունված և կիրառվող կանոնակարգերի և կարգերի վրա:

1. Ուսումնական պլանը նախատեսում է.

1.1. առարկաների ուսումնասիրման հաջորդականությունը՝ հիմնված նրանց տրամաբանական կապի վրա,

- առարկաների ռացիոնալ բաշխումը կիսամյակներում՝ հաշվի առնելով ուսանողի հավասարաչափ ծանրաբեռնվածությունը,

- Համալսարան կադրային ներուժի և նյութատեխնիկական բազայի արդյունավետ օգտագործումը:

1.2. Ուսումնական պլանը որոշում է տվյալ մասնագիտության կամ ուղղության ուսումնական գործընթացի կառուցվածքը՝ ուսումնական առարկաների ցանկը և ծավալները, նրանց դասավանդման հաջորդականությունը, պրակտիկաների տեսակները և տևողությունը, պարապմունքների անցկացման ձևերը, գնահատման ձևերը և այլն:

1.3. Հաշվի առնելով ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանվող բարձրագույն կրթության աստիճանական համակարգը և կրեդիտային հենքով ուսումնառության կազմակերպումը՝ Համալսարան կիրառվում են պլանների հետևյալ տեսակները.

- բազային ուսումնական պլան (կրեդիտային հենքով),
- տարեկան աշխատանքային ուսումնական պլան (կրեդիտային հենքով),

1.4. Բազային ուսումնական պլանը յուրաքանչյուր ֆակուլտետում ուսումնական գործընթացի կառուցվածքը որոշող հիմնական փաստաթուղթն է: Բազային ուսումնական պլանում ներկայացվում են ուսումնական գործընթացի կազմակերպման բոլոր բաղադրիչները (դասընթացները, պրակտիկաները, կուրսային, ավարտական աշխատանքները, քննությունները, ստուգարքները)՝ յուրաքանչյուր բաղադրիչի համար ժամաքանակով և կրեդիտներով արտահայտված ուսանողների լսարանային և արտալսարանային բեռնվածությամբ:

1.5. Բազային ուսումնական պլանը կազմվում է՝ բակալավրիատի համար 4 տարի տևողությամբ, մագիստրատուրայի համար 2 տարի տևողությամբ:

1.6. Տարեկան աշխատանքային ուսումնական պլանը կազմվում է ֆակուլտետի ղեկանատների կողմից՝ բազային ուսումնական պլանի հիման վրա և ծառայում է տվյալ

ուսումնական տարվա ուսումնական գործընթացի ձևավորման և դասախոսների աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը հաշվարկելու համար:

1.7. Տարեկան աշխատանքային ուսումնական պլանում արտացոլվում են ուսանողի՝ կրթական ծրագրի յուրացմանն ուղղված գործունեության բոլոր տեսակները, դրանց համար հատկացված կրեդիտները, առարկաների տեսակները՝ ըստ բազային ուսումնական պլանի, լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսած ժամաքանակը:

2. Ուսումնական պլանների կառուցվածքը

2.1. Բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի բազային ուսումնական պլանները բաղկացած են հետևյալ բաժիններից.

I. Վերնագիր

II. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույց (տեսական ուսուցում, քննաշրջան, պրակտիկաներ, պետական որակավորում, արձակուրդներ)

III. Ուսուցման տևողությունը շաբաթներով

IV. Ուսումնական գործընթացի պլան

V. Ավարտական որակավորման աշխատանք

VI. Պետական քննություններ:

2.2. Վերնագրում նշվում են համալսարանի անվանումը, մասնագիտության ծածկագիրը և անվանումը, շրջանավարտի որակավորումը, ուսուցման ձևը (առկա, հեռակա) և ուսման տևողությունը:

2.3. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցում տարբեր սիմվոլներով նշվում են տեսական ուսուցման, պրակտիկաների, քննաշրջանների, պետական որակավորման և արձակուրդների օրացուցային օրերը և շաբաթները:

Կիսամյակում ուսումնական շաբաթների թիվը, որպես կանոն, կազմում է 20 շաբաթ: Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը կազմելիս պետք է ընդունել տարվա շաբաթների թիվը հավասար 52-ի, արձակուրդներին տրամադրվող ժամանակը՝ առնվազն 8 շաբաթ: Ձմեռային արձակուրդները պետք է նախատեսել 2 շաբաթից քչ պակաս ժամանակ:

Բակալավրիատի բոլոր կուրսերի և մագիստրատուրայի 2-րդ կուրսի ուսումնական տարին սկսվում է սեպտեմբերի մեկից:

Մագիստրատուրայի առաջին կուրսի ուսումնական տարին սկսվում է սեպտեմբերի 2-րդ շաբաթից:

2.4. Ուսուցման տևողությունը ներկայացնելիս անհրաժեշտ է հաշվարկել ուսումնական ժամանակը շաբաթներով՝ յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա համար, հաշվի առնելով տեսական դասընթացները, պրակտիկաները, քննաշրջանները, ավարտական որակավորման աշխատանքները, վերջնական ատեստավորումը և արձակուրդները:

2.5. Ուսումնական գործընթացի պլանը ներառում է բոլոր դասավանդվող առարկաները՝ բաժանված ըստ կրթաբլոկների (ներառյալ ընտրովի առարկաները), դրանց հատկացվող

ընդհանուր ժամաքանակը՝ ըստ բաղադրիչների (լսարանային և արտալսարանային), գիտելիքների ստուգման ձևերը, առարկային հատկացվող կրեդիտները, դասավանդման կիսամյակը, շաբաթական ժամաքանակը:

Մարմնակրթության դասաժամերին, ինչպես նաև ֆակուլտատիվ դասընթացներին, կրեդիտային միավորներ չեն հատկացվում:

2.6. Բակալավրիատի համար պարտադիր են համարվում դասընթացների հետևյալ կրթաբլոկները.

- ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական դասընթացներ
- ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական դասընթացներ
- ընդհանուր մասնագիտական դասընթացներ
- մանագիտացման դասընթացներ
- այլ բաղադրիչներ

2.7. Մանկավարժական մասնագիտությունների մագիստրատուրայի համար պարտադիր են համարվում հետևյալ կրթաբլոկները.

- ընդհանուր մասնագիտական դասընթացներ
- ծրագրի պարտադիր դասընթացներ
- կրթական հաստատությունների կառավարում
- ընդհանուր մանկավարժական առարկաներ
- մանկավարժական (գիտամանկավարժական) պրակտիկա
- գիտահետազոտական աշխատանք

2.8. Տնտեսագիտության մագիստրատուրայի համար պարտադիր են համարվում հետևյալ կրթաբլոկները.

- ընդհանուր մասնագիտական դասընթացներ
- ծրագրի պարտադիր դասընթացներ
- ընդհանուր տնտեսագիտական դասընթացներ
- հատուկ մասնագիտական դասընթացներ
- գիտամանկավարժական պրակտիկա
- գիտահետազոտական աշխատանք

2.9. Բակալավրիատի «Ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական դասընթացներ» կրթաբլոկի ընդհանուր աշխատատարությունը պետք է կազմի 30-40 կրեդիտային միավոր (900-1200 ժամ), որից 25-30%-ը պետք է հատկացվի ընտրովի դասընթացներին:

Այս կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են հայոց լեզուն, ռուսաց լեզուն, օտար լեզուն, մարմնակրթությունը, հայ ժողովրդի պատմությունը, փիլիսոփայությունը: Եթե այդ դասընթացներից որևէ մեկը մաս է կազմում ընդհանուր մասնագիտական դասընթացների կրթաբլոկի, ապա դրան հատկացված կրեդիտային միավորները (ժամաքանակը) կարելի է վերաբաշխել կրթաբլոկի այլ առարկաների վրա:

2.10. Յուրաքանչյուր մասնագիտության համար կրթաբլոկների կամ ընտրական դասընթացները որոշում են ֆակուլտետները՝ համապատասխան ամբիոնների առաջարկությամբ:

2.11. Բակալավրիատի ոչ մասնագիտական բաժինների «Ընդհանուր մաթեմատիկական և բնագիտական առարկաներ» կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են մաթեմատիկական և ինֆորմատիկական, բնապահպանությունը, բնագիտությունը և այլն:

2.12. «Մասնագիտացման դասընթացներ» կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են տվյալ մասնագիտության համար բազային համարվող դասընթացները:

2.12. Յուրաքանչյուր կրթաբլոկում պարտադիր են բուհական բաղադրիչով սահմանված դասընթացներ, որոնց ծավալը պետք է կազմի ոչ ավելի, քան կրթաբլոկի ընդհանուր ծավալի 25%-ը (ներառյալ ընտրովի դասընթացները):

2.13. Յուրաքանչյուր կրթաբլոկում կամ ընտրովի դասընթացների առկայությունը պարտադիր է (բուհական բաղադրիչի 50 %-ի սահմաններում):

2.14. Մագիստրատուրայի «Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացներ» կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են «Օտար լեզուն մասնագիտական ոլորտում», «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական ոլորտում»:

2.15. Մագիստրատուրայի «Պարտադիր դասընթացներ» կրթաբլոկի դասընթացները որոշում են ֆակուլտետները՝ յուրաքանչյուր մագիստրոսական ծրագրի համար:

2.16. Մանկավարժական մասնագիտությունների մագիստրատուրայի համար «Կրթական հաստատությունների կառավարում» կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են «Կրթական հաստատությունների կառավարում» և «Շուկայագիտություն» դասընթացները:

2.17. Մանկավարժական մասնագիտությունների մագիստրատուրայի «Ընդհանուր մանկավարժական առարկաներ» կրթաբլոկի պարտադիր դասընթացներից են «Բարձրագույն դպրոցի մանկավարժություն և հոգեբանություն», «Հոգեբանամանկավարժական հետազոտությունների մեթոդաբանություն» դասընթացները:

2.18. Մագիստրոսական ծրագրի յուրաքանչյուր ուսումնական կրթաբլոկի համար ընտրովի դասընթացների առկայությունը պարտադիր է (30-40% սահմաններում):

2.19. Մագիստրոսական ծրագրի գիտահետազոտական աշխատանքի բովանդակությունը որոշում է համապատասխան ամբիոնը:

2.20. Բակալավրիատի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաները, մագիստրատուրայի գիտամանկավարժական (մանկավարժական) և գիտահետազոտական պրակտիկաները ներկայացվում են ուսումնական պլանի համապատասխան բաժիններում՝ դրանց հատկացված շաբաթների և ժամաքանակի, ինչպես նաև տվյալ պրակտիկայի անցկացման կիսամյակի նշումով:

2.21. «Ավարտական որակավորման աշխատանք» բաժնում նշվում է բակալավրի ավարտական աշխատանքի, կամ մագիստրոսական ատենախոսության կիսամյակը, իսկ «Պետական քննություններ» բաժնում նշվում են քննությունների անվանումները և հանձնման ժամկետները:

2.22. Ուսումնական պլանի վերջում տեղ է հատկացվում պատասխանատու անձանց ստորագրությունների համար:

3. Ուսումնական պլանի մշակման կարգը

3.1. Մասնագիտության կամ մասնագիտացման ուսումնական պլանը մշակվում է համաձայն համապատասխան պետական կրթական չափորոշիչների, ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի մակարդակներով սահմանված ուսանողների գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների նկատմամբ ներկայացվող պահանջների:

3.2. Ուսումնական պլաններում ընդգրկվող դասընթացների բովանդակությունը, ժամալը, հաջորդականությունը և ուսումնառության ձևերը պետք է ապահովեն.

ա) մասնագետների հիմնարար պատրաստման գործընթացի շարունակականությունը,

բ) ընդհանուր գիտական և մասնագիտական առարկաների միասնականացումը՝ կրթության հարակից ուղղությունների համար,

գ) ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների անցկացման ընթացքում գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների խորացումը և ամրագրումը:

3.3. Բակալավրիատի և մագիստրատուրայի բազային ուսումնական պլանների նախագծերի մշակման համար պրոռեկտորների ղեկավարությամբ ստեղծվում են հանձնախմբեր, որոնք կազմում են համապատասխան մասնագիտությունների կրթաբլոկներին հատկացվող կրեդիտների համամասնությունները և այդ կրթաբլոկների պարտադիր առարկաներն ու նրանց անցկացման հաջորդականությունը:

3.4. Հանձնախմբի մշակած նախագիծը փոխանցվում է համապատասխան ֆակուլտետ՝ կրթաբլոկների բուհական բաղադրիչների և կամ ընտրովի դասընթացների լրացման համար:

3.5. Բազային ուսումնական պլանի նախագծի մշակմանը հանձնախմբի առաջարկով կարող են մասնակցել ղեկանները և թողարկող ամբիոնների վարիչները կամ առավել հմուտ ու բավարար աշխատանքային փորձ ունեցող դասախոսները՝ ամբիոնի վարիչի հանձնարարությամբ:

3.6. Բազային ուսումնական պլանների նախագծերը մշակվում են նոր ուսումնական տարվա սկզբից առնվազն մեկ տարի առաջ:

3.7. Բազային ուսումնական պլանի նախագիծը մշակելիս որպես հիմք ընդունվում է սույն Ընթացակարգի 2-րդ բաժնում շարադրված ուսումնական պլանների կառուցվածքը, ճշտվում է դասընթացների ցանկը և դրանց դասավանդման հաջորդականությունը, հաշվի են առնվում դասընթացների առանձին կրթաբլոկներին հատկացվող ժամաքանակը, ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (լսարանային, ինքնուրույն և ընդհանուր), յուրաքանչյուր առարկայի դասավանդման (դասախոսություններ, գործնական պարապմունքներ, սեմինարներ, լաբորատոր աշխատանքներ) և գիտելիքների ստուգման (ստուգարք, քննություն) ձևերը, կուրսային աշխատանքներ նախատեսող առարկաները, պրակտիկաների տեսակները՝ անցկացման կիսամյակներով և տևողությամբ, վերջնական ատեստավորման

ծևերը (պետական քննություններ, բակալավրի ավարտական աշխատանք, մագիստրոսական ատենախոսություն) և այլն:

3.8. Ուսումնական պլանի յուրաքանչյուր բաղադրիչի աշխատատարությունը արտահայտվում է կրեդիտային միավորներով:

3.9. Ուսումնական պլանի նախագծի առաջին տարբերակը քննարկվում է ամբիոնի նիստում՝ դեկանատի, հանձնախմբի և հարակից ամբիոնների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Ուսումնական պլանի նախագիծը ընդունվում է ամբիոնի աշխատակիցների ձայների 2/3-ով: Ամբիոնի նիստի որոշմամբ հաստատված նախագիծը ներկայացվում է ֆակուլտետային ուսումնամեթոդական խորհուրդ: Ֆակուլտետային ուսումնամեթոդական խորհուրդը պարտավոր է երկշաբաթյա ժամկետում քննարկել ներկայացված նախագիծը և տալ իր եզրակացությունը՝ անհրաժեշտ ուղղումներ կատարելու նպատակով:

3.10. Նախագծի լրամշակված և ֆակուլտետային ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից հաստատված ուսումնական պլանի նախագիծը ուղարկվում է ՈւՎ՝ ստուգելու համապատասխանությունը պետական և կրթական չափորոշիչներին, որից հետո ներկայացվում է գիտխորհուրդ՝ քննարկման և հաստատման նպատակով: Քննարկման արդյունքում գիտխորհրդի անդամների կողմից նշված թերություններն ուղղելուց, լրացումներ կատարելուց հետո վերջնական փաստաթուղթը հաստատվում է ռեկտորի կողմից:

3.11. Հաստատված ուսումնական պլանի իսկական օրինակը պահվում է Համալսարանի ուսումնական վարչությունում, պատճենները՝ համապատասխան դեկանատում և ամբիոններում:

4. Ուսումնական պլանների մշտադիտարկման, գնահատման, վերանայման կարգը

4.1. Ուսումնական պլանների արդիականությունը, կրթական բարձր մակարդակը և արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով թողարկող ամբիոնները պարտավոր են իրականացնել դրանց մշտադիտարկումը, վերլուծությունը և փոփոխությունների իրականացումը:

4.2. Բակալավրիատի ուսումնական պլանները պարտադիր վերանայվում են չորս տարին մեկ, մագիստրատուրայի պլանները՝ երկու տարին մեկ անգամ:

4.3. Ուսումնական տարվա ընթացքում ամբիոնը պարտավոր է դասալսումների, առարկան պարապող դասախոսների և ուսանողների կարծիքների, պրակտիկաների անցկացման, միջանկյալ քննությունների արդյունքների և շուկայի համապատասխան պահանջների վերլուծության հիման վրա նախապատրաստել առաջարկներ՝ ուսումնական պլաններում փոփոխությունների և շտկումների վերաբերյալ: Առարկան պարապող և դասալսումներ անցկացրած դասախոսները պարտավոր են իրենց կարծիքները գրավոր ներկայացնել ամբիոնի նիստի քննարկմանը:

4.4. Փոփոխությունների մասին եզրակացություն անելու նպատակով անբիռնի նիստի որոշմամբ ստեղծվում է հանձնախումբ, որտեղ ընդգրկվում են առաջարկության հեղինակը և 2 առաջատար այլ մասնագետներ: Հանձնախումբը 10-օրյա ժամկետում ուսումնասիրում է կատարված առաջարկը և տալիս իր եզրակացությունը փոփոխությունների անհրաժեշտության մասին:

4.5. Անբիռնի նիստում այդ եզրակացությունը քննարկելուց և ձայների 2/3-ով ընդունվելուց հետո այն ներկայացվում է համապատասխան դեկանատ և ուսումնական վարչություն՝ նոր ուսումնական պլաններում փոփոխություններ կատարելու նպատակով:

4.6. Ներկայացված փոփոխությունները հաշվի են առնվում ուսումնական պլանների ձևավորման փուլում: